

Аттикус, 2019. 256 с.

3. Изард К.Э. Психология эмоций. Санкт-Петербург : Питер, 2008. 464 с.
4. Палмер Дж. Эволюционная психология. Секреты поведения Homo sapiens. Санкт-Петербург : Прайм-ЕВРОЗНАК, 2007. 384с.

Пархоменко Ірина

аспірантка фак-ту СПП

Наук. кер.: д.психол.н., доц. Горбань Г.О.

АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ДЕФІНІЦІЇ ПОНЯТТЯ «ГОТОВНІСТЬ» ТА ЇЇ СТРУКТУРНИХ КОМПОНЕНТІВ

Соціальні зміни, що відбуваються в сучасному суспільстві, обумовлюють необхідність формування в особистості певного утворення, яке сприятиме її гармонійному входженню в нові мінливі умови сьогодення, успішному здійсненню будь-якої діяльності. Таким особистісним утворенням, на нашу думку, є «психологічна готовність».

У науковій літературі існує декілька основних методологічних підходів до розуміння феномену психологічної готовності: функціональний, психологічний, особистісно-діяльнісний. Залежно від обраного автором підходу, змінюється трактування дефініції «психологічна готовність». Так, в контексті функціонального підходу (В. Алаторцев, Г. Гаєва, Ф. Генон, Е. Ільїн, М. Котик, Н. Левітов, Л. Нерсесян, А. Пуні, В. Пушкін, О. Ухтомський та інші), готовність визначається як тимчасовий стан здатності до мобілізації фізичних і психічних ресурсів за для реалізації високого рівня досягнень в процесі виконання того чи іншого виду діяльності.

Виходячи з позиції функціонального підходу, де готовність, як стан, виникає за наявності потреби, Д. Узнадзе визначив, що саме установки людини викликають стан готовності та цілеспрямованості особистості. Він трактує готовність як специфічний стан в основі якого лежить установка особистості до певного виду діяльності. У дослідженні М. Недвецької готовність розглядається як психічна функція, стан, наслідок сформованості особистісних установок, що реалізуються в активності суб'єкта [4, с. 7].

Психологічний підхід (А. Балашова, Т. Жванія, С. Комова, Л. Лежніна, О. Райкова, А. Швалб) відображає рівень усвідомлення суб'єктом власних соціально-психологічних та індивідуально-особистісних характеристик.

З точки зору особистісно-діялісного підходу (А. Деркач, М. Дьяченко, А. Журкіна, Л. Кандибович, А. Маркова, С. Чистякова та ін.) психологічна готовність розглядається як цілісний прояв сторін особистості; сукупність здібностей, якостей та властивостей, що є необхідними складовими у здійсненні діяльності; стійка система мотивів та спрямованостей [2].

Таким чином, зрозуміло, що психологічна готовність є складним утворенням, яке одночасно відображає і рівень професійно необхідних якостей та вмінь, і особливості емоційного ставлення людини до здійснюваної діяльності. Тому, для більш детального аналізу зазначених підходів і структури

психологічної готовності, розглянемо її окремі компоненти.

Найбільш повним та інформативним є опис структурних компонентів за М. Дьяченком, Л. Кандибовичем, В. Понамаренком:

- 1) «...мотиваційний (відповідальність за виконання діяльності, почуття обов'язку);
- 2) орієнтаційний (знання й уявлення про особливості та умови діяльності, вимоги до особистості);
- 3) операційний (володіння засобами та прийомами діяльності);
- 4) необхідними знаннями, навичками, уміннями, процесами аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення);
- 5) вольовий (самоконтроль, самообілізація);
- 6) оцінний (самооцінка своєї підготовленості).

Слід зазначити, що таке розуміння готовності набуло найбільшого поширення у науці і покладено за основу при дослідженні різних видів діяльності» [5].

О. Тарновська, на базі зазначених підходів, запропонувала розуміти психологічну готовність до діяльності як інтегративне утворення, «що складається із трьох взаємозумовлених і взаємозалежних підструктур:

- 1) функціональна, до якої входять компоненти:
  - мотиваційний (мотиви вибору професії і спеціальності, орієнтація на її цінності тощо);
  - когнітивний (знання спеціальних дисциплін);
  - операційний (наявність вмінь і навичок, необхідних для вирішення професійних завдань, модулювання своєї діяльності);
- 2) емоційна (настроєність на вирішення професійних завдань, впевненість у собі як у фахівці, стан задоволеності професією тощо);
- 3) особистісна (професійно важливі якості особистості: вольові, моральні та ін.)» [6].

П. Горностай виділив чотири підструктури психологічної готовності до діяльності:

- професійну спрямованість;
- професійну самосвідомість особистості;
- професійні знання навички і вміння;
- професійно важливі особистісні якості [3].

З огляду на проведений аналіз, ми дійшли висновку, що психологічна готовність це складне структурне утворення, що містить в собі ряд компонентів (підструктур). Кількість та характер цих компонентів визначається автором, залежно від форм та особливостей діяльності, відносно якої має бути сформована готовність. Важливо зауважити, що структура готовності ґрунтується на принципі єдності свідомості та діяльності, і є досить динамічним утворенням. Тому, наші висновки є лише узагальненим розумінням поняття «готовність» і потребують більш детального вивчення, залежно від практичної сфери її реалізації.

Література

1. Байбекова Н. Формування готовності майбутніх психологів до консультативної роботи у вищих педагогічних навчальних закладах. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. Умань. 2013. Ч. 3. С. 22-27.
2. Андрющенко В. П. Психолого-педагогические особенности формирования готовности студентов к музыкально-эстетической деятельности : учебное пособие. 2-е изд. Москва; Берлин : Директ-Медиа, 2018. 105 с.
3. Кокун О. М. Зміст та структура психологічної готовності фахівців до екстремальних видів діяльності. Проблеми екстремальної та кризової психології : збірник наукових праць. 2010. Вип. 7. С. 182-190.
4. Недвецкая М. Н. Управление качеством педагогического взаимодействия школы и семьи: дис. ... док. пед. наук : 13.00.01. Москва, 2009. 383 с.
5. Дьяченко М. И., Кандыбович Л.А. Психология высшей школы : учебное пособие. 2-е изд. доп. Минск: БГУ, 1981. 383 с.
6. Тарновская А.С. Формирование психологической готовности студентов университета к педагогической деятельности в школе : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07. Киев, 1991. 20 с.

Поталова Світлана

аспірантка фак-ту СПП

Наук. кер.: д.психол.н., проф. Шевченко Н.Ф.

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОНЯТТЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЯК ПСИХОЛОГІЧНОГО ФЕНОМЕНА

Одним з пріоритетних завдань сучасної психологічної науки відповідно до тих глобальних суспільних викликів, з якими стикається людство щодня, – є розробка теоретичних концепцій, котрі б задавали якісно нові перспективи задля пошуку інноваційних методів і прийомів, спрямованих на формування і розвиток особистісних ресурсів, які б сприяли збереженню психологічного потенціалу. Одним із таких ресурсів є відповідальність – стратегія опанування життєвих складностей. Незважаючи на те, що з середини ХХ століття ведуться наукові дискусії, в якому семантичному полі інтерпретувати відповідальність, і сьогодні в рамках психологічної науки не існує єдиної точки зору стосовно визначення поняття відповідальності.

Метою публікації є висвітлення результатів основних теоретичних положень, котрі розкривають семантику поняття відповідальності як психологічного феномена.

Аналіз наукової літератури дозволяє з'ясувати, що природа відповідальності виявляється у діяльнісній і особистісній, об'єктивній і суб'єктивній (Е. Рудковський, В. Сафін), індивідуальній (Л. Грядунова, Х. Хекзаузен) і колективній (Я. Яноушек) сферах.

У наукових джерелах відповідальність переважно розглядається в

**«ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

Науково-дослідна частина
Наукове товариство студентів,
аспірантів, докторантів і молодих вчених

ЗБІРНИК
наукових праць студентів,
аспірантів і молодих вчених

«МОЛОДА НАУКА-2020»

Том II

*«Філологічні науки»
«Іноземна філологія»
«Психологія»
«Педагогіка, соціальна педагогіка, спеціальна освіта»
«Дошкільна та початкова освіта»*

2020=УДК: 001 (06)
М 754

Запоріжжя
2020

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Фролов М.О. – ректор ЗНУ

Васильчук Г.М. – проректор з наукової роботи

Болдуєва О.В. – начальник науково-дослідної частини;

Веремчук Е.О. – заступник декана з наукової роботи факультету іноземної філології;

Грушева Т.В. – заступник декана з наукової роботи історичного факультету;

Дашко І.М. – заступник директора з профорієнтаційної роботи Криворізького факультету ЗНУ;

Зубцова Ю.Є. – заступник декана з наукової роботи факультету соціальної педагогіки та психології;

Капріцин І.І. – заступник декана з наукової роботи факультету соціології та управління;

Кириченко О.Г. – заступник декана з наукової діяльності факультету металургії Інженерного інституту;

Ковпак В.А. – заступник декана з наукової роботи факультету журналістики;

Копійка В.В. – заступник декана з наукової роботи біологічного факультету;

Леонтєва В.В. – заступник декана з наукової роботи математичного факультету;

Мацегора І.Л. – заступник декана з наукової роботи філологічного факультету;

Назаренко І.А. – заступник декана з наукової діяльності факультету енергетики, електроніки та інформаційних технологій Інженерного інституту;

Носик М.О. – відповідальний за наукову роботу Економіко-правничого коледжу ЗНУ;

Олійник О.Л. – директор Торгового коледжу ЗНУ;

Олійник О.М. – заступник декана з наукової роботи факультету менеджменту;

Пелех І.В. – заступник декана з наукової роботи юридичного факультету;

Полтавець М.О. – заступник декана з наукової діяльності факультету будівництва та цивільної інженерії Інженерного інституту;

Симонік А.В. – заступник декана з наукової роботи факультету фізичного виховання;

Сіліна І.В. – заступник декана з наукової діяльності факультету економіки та менеджменту Інженерного інституту;

Толмачова В.С. – голова НТСАДМВ ЗНУ;

Трипольська О.О. – провідний фахівець відділу патентно-інформаційного забезпечення науково-дослідної частини, координатор НТСАДМВ ЗНУ;

Худолєй Л.В. – заступник декана з наукової роботи економічного факультету.

Збірник укладено за результатами XIII університетської науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених «Молода наука-2020», що проходила 13-15 квітня 2020 року.

Автори публікацій несуть відповідальність за достовірність фактичних даних, чіткість викладу тексту, цитування, а також мовно-стилістичний рівень написання матеріалів.

Збірник наукових праць студентів, аспірантів і молодих вчених «Молода наука-2020» : у 5 т. / Запорізький національний університет. – Запоріжжя : ЗНУ, 2020. – Т.2. – 353 с.

УДК: 001 (06)

М 754

©Запорізький національний університет, 2020

©Автори публікацій, 2020

Шаповал Юлія <i>СПОСОБИ ДОСЯГНЕННЯ ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ ТА АДЕКВАТНОСТІ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ТВОРУ "ДЖАКОМО ДЖОЙС" ДЖЕЙМСА ДЖОЙСА УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ</i>	162
Шимянова Марія <i>ПРОДУКТИВНІСТЬ ОРІЄНТАЦІЙНИХ МЕТАФОР У СУЧАСНОМУ АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ МАС-МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ</i>	163
Юрченко Дар`я <i>СПЕЦИФІКА ВІДТВОРЕННЯ ПРИРОДНИХ ЯВИЩ У РОМАНІ ВІЛЬЯМА ГОЛДІНГА «ВОЛОДАР МУХ»</i>	165
Ялі Ольга <i>ГРАМАТИЧНІ ЗАСОБИ МОВЛЕННЄВОЇ МАНІПУЛЯЦІЇ У АНГЛОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ</i>	167
СЕКЦІЯ «ПСИХОЛОГІЯ»	
Благоторенко Анна <i>ПРОФІЛАКТИКА ДЕЛІНКВЕНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ</i>	169
Вагабова Анастасія <i>ЗНАЧЕННЯ ФЕНОМЕНУ ПЕРЕЖИВАННЯ У ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ</i>	171
Волобуєва Олена <i>СТРУКТУРА ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УЧНІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ</i>	172
Дмитрієва Анастасія <i>ЕМОЦІЙНА ПРИВ'ЯЗАНІСТЬ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ СТРАХІВ У МОЛОДШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ</i>	174
Жамкова Тетяна <i>ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКІ ВІДНОСИНИ ЯК ФАКТОР ЕМОЦІЙНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ</i>	176
Зайченко Ліна <i>ЗВ'ЯЗОК МІЖ ЕМОЦІЙНИМ ВИГОРАННЯМ ТА ПРОКРАСТИНАЦІЄЮ У СТУДЕНТІВ</i>	178
Захряпа Валентина <i>ВПЛИВ ЕМОЦІЙНОЇ ТРИВОЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ НА СТАТУСНЕ ПОЛОЖЕННЯ В ГРУПІ</i>	179
Капелюш Анастасія <i>ВПЛИВ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ВЧИТЕЛІВ НА РІВЕНЬ ЇХ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ</i>	181
Коваль Геннадій <i>СПІЛЬНІСТЬ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОНСТРУКТ</i>	184

Лісянська Наталія <i>ОСОБИСТІСНА АКТИВНІСТЬ ЯК ПСИХОЛОГІЧНА УМОВА РОЗВИТКУ САМОСТІЙНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ В ПЛАНУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ ПЕРСПЕКТИВ.....</i>	<i>185</i>
Маренгольц Маргарита <i>ПРОБЛЕМАТИКА УСВІДОМЛЕННЯ АБЬЮЗИВНИХ ВІДНОСИН.....</i>	<i>187</i>
Мотуз Сергій <i>ВПЛИВ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ.....</i>	<i>189</i>
Мукомел Софія <i>ЗВ'ЯЗОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ З ДОМІНУЮЧОЮ СТРАТЕГІЄЮ ВИХОДУ З КОНФЛІКТНОЇ СИТУАЦІЇ.....</i>	<i>191</i>
Недвиг Арсеній <i>ВПЛИВ СУЧАСНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОТОКУ НА ПСИХІЧНЕ І СОМАТИЧНЕ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ.....</i>	<i>193</i>
Обискалов Іван <i>МОЖЛИВІ ВЕКТОРИ ДОСЛІДЖЕННЯ СВІДОМОСТІ: ЗВ'ЯЗОК МОЗКУ І СВІДОМОСТІ.....</i>	<i>195</i>
Пархоменко Ірина <i>АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ДЕФІНІЦІЇ ПОНЯТТЯ «ГОТОВНІСТЬ» ТА ЇЇ СТРУКТУРНИХ КОМПОНЕНТІВ.....</i>	<i>197</i>
Поталова Світлана <i>НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОНЯТТЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЯК ПСИХОЛОГІЧНОГО ФЕНОМЕНА.....</i>	<i>199</i>
Рожкова Олена <i>ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СУБ'ЄКТА ДІЯЛЬНОСТІ: СПЕЦИФІКА ЯВИЩА.....</i>	<i>201</i>
Світла Катерина <i>ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ПЕРФЕКЦІОНІЗМОМ ТА ТРИВОЖНІСТЮ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ.....</i>	<i>203</i>
Стець Вікторія <i>ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ ГАДЖЕТІВ НА СУЧАСНУ ДИТИНУ.....</i>	<i>205</i>
Чернова Вікторія <i>ВПЛИВ ІДЕЙ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ НА ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ: ПОСТАНОВКА ПИТАННЯ.....</i>	<i>207</i>
Шевченко Ганна <i>РЕСУРСИ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ.....</i>	<i>209</i>